

અગત્યનું-સમયમર્યાદા

ક્રમાંક : પ્રાશિનિ/જ/રા.એવોર્ડ/૨૦૨૦/ ૨૬૭ -૩૫૨
પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી,
ડૉ.જીવરાજ મહેતા ભવન,
બ્લોક નં-૧૨/૧, ગાંધીનગર
તા.૧૮/૦૬/૨૦૨૦.

પ્રતિ,
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ/જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ/
શાસનાધિકારીશ્રીઓ,
તમામ.

વિષય : રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક-૨૦૧૯ માટે નવી માર્ગદર્શિકા મુજબ Online ડેટા એન્ટ્રી કરવા બાબત.
સંદર્ભ : શ્રી આર.સી.મીના,સંયુક્ત સચિવશ્રી,(ઈ.ઈ.-૧),માનવ સંશાધન વિકાસ મંત્રાલય,શાળા શિક્ષણ
અને સાક્ષરતા વિભાગ,નવી દિલ્હી નાં તા.૧૬/૦૬/૨૦૨૦નાં પત્ર ક્રમાંક: એફ.૧-૧૦/૨૦૨૦-
એન.એ.ટી.

ઉપરોક્ત વિષય તથા સંદર્ભ પરત્વે જણાવવાનું કે માનવ સંશાધન વિકાસ મંત્રાલય,શાળા શિક્ષણ
અને સાક્ષરતા વિભાગ,નવી દિલ્હી દ્વારા " શિક્ષકો માટેની રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક " યોજના અમલમાં છે.આ
યોજનામાં વધુ પારદર્શિતા લાવવા તથા પારિતોષિકની પ્રતિષ્ઠા વધારવા માટે યોજનાને વર્ષ -૨૦૧૮ માં
સપૂર્ણપણે સુધારવામાં આવેલ છે.જે અંતર્ગત,યોજનામાં અસંખ્ય સુધારાઓ કરવામાં આવેલ છે, જેમકે
શિક્ષકો દ્વારા ઓનલાઈન સ્વ-નામાંકન , ત્યારબાદ જિલ્લા / પ્રાદેશિક પસંદગી સમિતિ અને રાજ્ય / સંગઠન
પસંદગી સમિતિ દ્વારા શિક્ષકોની પસંદગી યાદી સૂચિબદ્ધ કરવા અને રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ સ્વતંત્ર જ્યુરી દ્વારા
અંતિમ પસંદગી.

જે અન્વયે, શિક્ષકો દ્વારા રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક - ૨૦૧૯ માટે સ્વ-નામાંકન કરવા માટે વેબ-પોર્ટલ
ખોલવામાં આવેલ છે.જેના પર ઓનલાઈન દરખાસ્ત કરવા ઇચ્છતા શિક્ષકોના સ્વ-નામાંકનની છેલ્લી
તા.૦૬/૦૭/૨૦૨૦ હોઈ,શિક્ષકોએ પોતાના નામની નોંધણી તા.૦૬/૦૭/૨૦૨૦ સુધીમાં MHRD નાં વેબપોર્ટલ
(<https://mhrd.gov.in>) અને (<http://nationalawardstoteachers.mhrd.gov.in>) ઉપર
કરી લેવાની રહેશે.

આપના જિલ્લામાંથી રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક - ૨૦૧૯ માટે દરખાસ્ત કરવા ઇચ્છતા શિક્ષકો માટે,
MHRD દ્વારા નવી (સુધારેલ) માર્ગદર્શિકા-૨૦૧૮ પ્રમાણે આપવામાં આવેલી સૂચનાઓ મુજબ પોતાના
નામની ઓનલાઈન નોંધણી કરી શકે તે માટે નવી (સુધારેલ) માર્ગદર્શિકા-૨૦૧૮ ની જાણ, આપના તાબા
હેઠળની તમામ શાળાઓમાં થાય અને શાળાકક્ષા ઉપરાંત તમામ જિલ્લાઓમાં વર્તમાનપત્રોના માધ્યમથી
નોંધાવી શકે તે માટે આપની કક્ષાએથી આ અંગેની કાર્યવાહી તત્કાલ હાથ ધરવા જણાવવામાં આવે છે.

૧૦૨
૨૧/૬/૨૦
૧૯/૬
વિડાણ: ઉપર મુજબ.

યોજના.શાળા

(ડૉ.એમ.આઇ.જોષી)
નિયામક

પરિપત્ર નં :- ૪૬૧

ક્રમાંક:-યોજના/રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક/૨૦૨૦-૨૧
જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી કચેરી,
અમરેલી
તા.૧૮/૦૬/૨૦૨૦

ઉપરોક્ત પરિપત્ર યોગ્ય જાણ સારું

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી
અમરેલી

પ્રતિ,
આચાર્યશ્રી,
આ જિલ્લાની પ્રાથમિક,માધ્ય અને ઉ.મા. શાળાઓ તમામ,
જિ.અમરેલી

રાષ્ટ્રીય પારિતોષિક માટે શિક્ષકોની પસંદગી કરવા માટેની સધારેલી માર્ગદર્શિકા

પ્રસ્તાવના :-

શિક્ષકોને રાષ્ટ્રીય પારિતોષિકથી નવાજવાનો હેતુ કેટલાક શ્રેષ્ઠ શિક્ષકોએ દેશ માટે કરેલા પ્રદાનને બિરદાવવાનો છે. અને પોતાના સમર્પણ અને ઉદ્યમથી જેમણે શાળા અને શિક્ષણમાં જ નહીં પરંતુ પોતાના વિદ્યાર્થીઓ / શિષ્યોના જીવનને પણ સમૃદ્ધ બનાવ્યું છે, તેવા શિક્ષકોને સન્માનવાનો હેતુ છે.

૧. પારિતોષિક માટે શિક્ષકોની યોગ્યતા તથા તે અંગેની શરતો.

I માન્ય પ્રાથમિક / માધ્યમિક / ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના શિક્ષકો તથા આચાર્યશ્રીઓ કે જે નીચેની શરતોનું પાલન કરતા હોય અને જેમનો તેમાં સમાવેશ થતો હોય.

(a.) શાળાઓ કે જે રાજ્ય સરકારો, કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશો, સ્થાનિક પ્રશાસનો ધ્વારા રાજ્ય સરકાર કે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો ધ્વારા અનુદાનિત હોય.

(b.) કેન્દ્ર સરકાર હસ્તગત શાળાઓ દા.ત. કેન્દ્રીય વિદ્યાલયો, જવાહરનવોદય વિદ્યાલયો, સેન્ટ્રલ સ્કુલ ફોર ટિબેટિયન્સ (CTSA), રક્ષા મંત્રાલય ધ્વારા ચલાવવામાં આવતી સૈનિક સ્કુલ, એટમિક એનર્જી એજ્યુકેશન સોસાયટી (AEES) ધ્વારા ચલાવવામાં આવતી શાળાઓ.

(c.) સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એજ્યુકેશન (CBSE) ધ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત અને જેનો (a.) તથા (b.) માં સમાવેશ ન થતો હોય તેવી શાળાઓ.

(d.) ઈન્ડિયન સ્કુલ સર્ટીફિકેટ એકઝામિનેશન બોર્ડ (CISCE) ધ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત તથા જેનો ઉપરોક્ત (a), (b) કે (c) માં સમાવેશ ન થતો હોય તેવી શાળાઓ.

(i) સામાન્ય રીતે નિવૃત્ત શિક્ષકો અરજી કરવા પાત્ર બનતા નથી. આમ છતાં, જે શિક્ષકોએ શૈક્ષણિક વર્ષના ચાર માસ સુધી કામ કરેલ હોય એટલે કે તા.૩૦મી એપ્રિલ સુધી ઓછામાં ઓછું કામ કરેલ હોય તે શિક્ષકો બાકીની શરતો સંતોષતા હોય તો અરજી કરી શકે છે.

(ii) શૈક્ષણિક વહીવટકર્તાઓ, શિક્ષણ નિરીક્ષકો તથા તાલીમી સંસ્થાના કર્મચારીઓ, આ પારિતોષિક મેળવવા હકદાર નથી.

(iv) શિક્ષકો અને આચાર્યશ્રીઓ ટ્યુશન સાથે સંકળાયેલા ન હોવા જોઈએ.

(v) માત્ર નિયમિત શિક્ષકો અને આચાર્યશ્રીઓ જ આ પારિતોષિક મેળવવા હકદાર છે. (માન્ય).

(vi) કરાર આધારિત કાર્યરત શિક્ષકો, શિક્ષામિત્ર આ પારિતોષિક મેળવવા માટે માન્ય નથી.

(ર.) જુદા જુદા લેવલ પર શિક્ષકોની પસંદગી કરવા માટે ધ્યાનમાં લેવાની બાબતોની માહિતી.

શિક્ષકોનું મુલ્યાંકન, બિડાણ - ૧ માં આપેલી માહિતી અને તેમાં દર્શાવવામાં આવેલી માહિતી પ્રમાણે થશે.

(a.) હેતુ લક્ષી માપદંડ:- આ મૂલ્યાંકનમાં શિક્ષકોના હેતુલક્ષી પાસાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે. અને તેનું ગુણાંકન ૨૦/૧૦૦ પ્રમાણે રાખવામાં આવ્યું છે.

(b.) કામગીરી આધારિત માપદંડ:- આ મૂલ્યાંકનમાં શિક્ષકોની સમગ્ર કામગીરી આધારિત હશે. જેનું ગુણાંકન ૮૦/૧૦૦ પ્રમાણે રાખવામાં આવ્યું છે.

- કામગીરીમાં નીચેના પાસાઓનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે. જેમ કે અધ્યયન નિષ્પત્તિ, ફલશ્રુતિ માટે કરવામાં આવતા પ્રયાસો, નાવીન્યપૂર્ણ પ્રયોગો કરવા, વધારાની સહઅભ્યાસની પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવું, અધ્યયન અધ્યાપન માટેની સામગ્રીનો ઉપયોગ કરવાની ક્ષમતા, સામાજિક દરજ્જો, ગતિશીલતા, પ્રયોગાત્મક શિક્ષણ કરવાની ક્ષમતા, વિદ્યાર્થીઓને વિશિષ્ટ રીતે શારીરિક શિક્ષણ આપવું અને તેમના માનસિક અને ભૌતિક વિકાસ માટેની આગવી પહેલ વગેરે માપદંડોનો કુલ ભારાંક ૧૦૦/૮૦ ગુણનો રહેશે.

૩. અરજી કરવાની પદ્ધતિ અને પસંદગીના ધારાધોરણો :-

(i) MHRD ના માર્ગદર્શન હેઠળ અને CIET તથા NCERT ની સહાયથી તૈયાર કરવામાં આવેલ એડમીનીસ્ટ્રેટીવ સ્ટાફ કોલેજ ઓફ ઈન્ડિયા, (ASCI) ધ્વારા ઓનલાઈન વેબ પોર્ટલ ધ્વારા અરજી સ્વીકારવામાં આવશે.

(ii) સમયસર નોંધણી ધાય અને અન્ય કોઈ અડચણો કે ખામી ન સર્જાય તે માટે ASCI રાજ્યો તથા કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશોના સંપર્કમાં રહેશે.

(iii) વેબપોર્ટલના નિર્માણ તથા જાળવણી માટેનો સંપૂર્ણ ખર્ચ MHRD ભોગવશે.

(iv) રાજ્યો કે કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોના શિક્ષકો અને આચાર્યશ્રીઓ Online અરજી ધ્વારા જાતે જ નિયત તારીખ પહેલા પોતાની અરજી વેબપોર્ટલ ધ્વારા કરી શકે છે.

(v) દરેક અરજદારે (અરજીની સાથે) પ્રવેશ ફોર્મ સાથે સહાયક સર્ટીફિકેટ જેવા કે ડોક્યુમેન્ટસ (પ્રમાણપત્રો) સાધનો , પ્રવૃત્તિના અહેવાલ, મુલાકાતની નોંધ, ફોટોગ્રાફસ, ઓડિયો- વીડીઓ વગેરે મોકલવાના રહેશે.

(vi) દરેક અરજદારે આ બધી જ માહિતી " જે મારા ધ્વારા આપવામાં આવી છે. તે સાચી જ છે. અને જેમાં પાછળથી કોઈ માહિતી ખોટી જણાશે તો હું શિક્ષાત્મક પગલાં માટે તૈયાર રહીશ" એવું કબુલાતનામું આપવાનું રહેશે.

જિલ્લા પસંદગી સમિતિ :-

(viii) પ્રથમ પસંદગી જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીની અધ્યક્ષતામાં જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ (DSC) ધ્વારા કરવામાં આવશે. જેના સભ્યો નીચે મુજબના રહેશે.

(ક) જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી (DEO),

- ચેરપર્સન

(ખ) રાજ્ય / કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશનો પ્રતિનિધિ,

- સભ્યશ્રી

(ગ) જિલ્લા કલેક્ટરશ્રી ધ્વારા નિમવામાં આવેલ એક શિક્ષણાધિકારી,

- સભ્યશ્રી

(viii) (DSC)ના મુખ્ય કાર્યો :-

- (a) હકીકતોની સચોટતા તથા અરજદાર ધ્વારા પુરી પાડવામાં આવેલી માહિતીની સચોટતાની ચકાસણી કરવી.
- (b) એનેક્ષર -૧ માં દર્શાવ્યા પ્રમાણેનું ગુણાંકન / મૂલ્યાંકન કરવું.
- (c) ગુણાંકન ફાળવણી અંગેનું પ્રમાણપત્ર આપવું.
- (d) સંપૂર્ણ મૂલ્યાંકન કર્યા બાદ અરજદારોના નામની પસંદગી કરીને Online પોર્ટલ ઉપર વીજીલન્સ ક્લીયરન્સ સર્ટી આપીને, ત્રણેય અરજદારોના નામ સ્ટેટ સીલેક્શન કમીટીને મોકલવા.
- (e) ખાસ અપવાદરૂપ કિસ્સામાં (DSC) વધુમાં વધુ એક - અન્ય નામની પસંદગી પણ કરી શકશે જે શ્રેષ્ઠ શિક્ષકોમાંના એક હોય કે અન્ય કોઈ પણ રીતે વિશિષ્ટ હોય તેમજ દિવ્યાંગો માટેનું શિક્ષણ આપતી સંસ્થાના શિક્ષકો કે જેનું ગુણાંકન એનેક્ષર -૧ મુજબ કરાશે.
- (f) DSC શિક્ષકના સમગ્ર દેખાવ (પરફોમન્સ) ધ્યાનમાં રાખીને અભ્યાસના વિવિધ પ્રવાહો જેવા કે વિજ્ઞાન, કલા, સંગીત, શારીરિક શિક્ષણ વગેરે ધ્યાનમાં લઈ શકશે.

રાજ્ય કક્ષાની પસંદગી સમિતિ (SSC)

IX (SSC)ના અધ્યક્ષ, અગ્રસચિવશ્રી, રાજ્યના/ શિક્ષણ વિભાગના સચિવશ્રી રહેશે. અન્ય સભ્યો નીચે મુજબ રહેશે.

- (a) અગ્ર સચિવશ્રી / શિક્ષણ વિભાગના સચિવશ્રી, -ચેરપર્સન
- (b) કેન્દ્ર સરકારના એક સભ્ય, - સભ્યશ્રી
- (c) ડાયરેક્ટર / શિક્ષણ વિભાગના કમિશનર, -સભ્યસચિવશ્રી
- (d) SCERTના ડાયરેક્ટર / તેની સમકક્ષ અધિકારી જો SCERT (ન હોય તો) -સભ્ય

X SSC નું મુખ્ય કાર્ય :-

- (a) અરજદારની હકીકતો / માહિતી અને (DSC) ધ્વારા આપવામાં આવેલા ગુણની પુનઃ ચકાસણી કરવી.
- (b) અરજદારનું મૂલ્યાંકન કરીને શ્રેષ્ઠ ઉમેદવારોની પસંદગી કરીને (એનેક્ષર-૨) પ્રમાણે ગુણાંકન કરીને) વેબપોર્ટલ ધ્વારા લીસ્ટ તૈયાર કરીને, રાષ્ટ્રીય પસંદગી સમિતિને મોકલવું.

સંયુક્ત પસંદગી સમિતિ:-

XI OSC સમિતિમાં નીચે જણાવેલ સભ્યોનો સમાવેશ થાય છે.

- (a) ચેરપર્સન / ડાયરેક્ટર/ કમિશનર/ સંસ્થાના હેડ, -ચેર પર્સન
- (b) ચેરપર્સન ધ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવેલા સંસ્થાના એક અધિકારી
- (c) ભારત સરકારના એક વ્યક્તિની નિમણૂક, -સભ્યશ્રી
- (d) ચેરપર્સન ધ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવેલા એક પ્રતિષ્ઠિત શિક્ષણ શાસ્ત્રી, -સભ્ય શ્રી

OSC નું મુખ્ય કાર્ય:-

- (c). નામાંકન માટેની આંતરિક પદ્ધતિનું અનુસરણ કરવું.
- (d) દરેક અરજદાર કે નોંધાયેલા અરજદારનું મૂલ્યાંકન કરીને શ્રેષ્ઠ ઉમેદવારની પસંદગી (સંસ્થા ધ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા તથા એનેક્ષર-૨ પ્રમાણેના ધારાધોરણ અનુસાર) કરવી અને તેનું નામ વેબપોર્ટલ ધ્વારા રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ મોકલવું.

Independent jury at National Level

xiii શાળા શિક્ષણ અને સાક્ષરતા, MHRD ના નિવૃત્ત સચિવશ્રીની અધ્યક્ષતા હેઠળ બનેલી આ સમિતિ ૩૬ SSCs ૭ OSCs ધ્વારા મોકલવામાં આવેલા લીસ્ટનું નવું મૂલ્યાંકન કરશે.

- (a) દરેક નોંધાયેલ ઉમેદવારે JURY સમક્ષ ઉપસ્થિત થવું જરૂરી છે.
- (b) લીસ્ટમાંથી JURY વધુમાં વધુ ૪૫ (+ ૨ ખાસ કક્ષાના શિક્ષકો વગેરે) નામોની પસંદગી કરશે.
- (c) રૂબરૂ થયેલા ઉમેદવારોને ટી.એ. /ડી.એ. MHRD ધ્વારા આપવામાં આવશે.
- (d) JURY ને સચિવ કક્ષાની મદદ, NCERT ધ્વારા પુરી પાડવામાં આવશે.

શિક્ષકોના રાષ્ટ્રીય પારિતોષિકના મૂલ્યાંકન માટેનો કોઠો.
એનેક્ષર - ૧

વિભાગ - A (હેતુલક્ષી)

ક્રમ	ધારાધોરણો	મહત્તમ ગુણાંકન
૧.	સમાજના ઉત્થાન માટે, વાલીઓ માટે, વિદ્યાર્થીઓના ઉત્કર્ષ માટે શિક્ષક ધ્વારા કરવામાં આવેલા કાર્યો કે અન્ય કોઈપણ રીતે શાળામાં ફાળો આપવો જેમ કે બાંધકામ, કોમ્પ્યુટર, મધ્યાહન ભોજન, ફાળો, પાઠ્યપુસ્તકો વગેરે.	૩
૨.	પ્રકાશન (સંશોધનાત્મક નિબંધ / રાષ્ટ્રીય કે આંતર રાષ્ટ્રીય પ્રકાશનોમાં લેખ (ISSN સાથે) પુસ્તકો (ISBN સાથે) વગેરે સાથે છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં કરેલ કાર્ય .	૩
૩.	છેલ્લા ત્રણ વર્ષનો વાર્ષિક મૂલ્યાંકન અહેવાલ અથવા અન્ય કામગીરી મૂલ્યાંકન સાધનો / સમગ્ર દેખાવ .	૩
૪.	શું શિક્ષક કોઈપણ જાતની ફરીયાદ વિના નિયમિત શાળાએ જાય છે?	૩
૫.	શું શિક્ષક નિયત કરવામાં આવેલી તાલીમના વર્ગો ભરે છે? (શું તે નિયમિત તાલીમ કાર્યક્ષેત્રોમાં ભાગ લે છે?)	૨
૬.	શાળાનો ડ્રોપ આઉટ રેશીયો (અપવ્યય અને સ્થગિતા) ઘટાડવા માટેના શિક્ષકના પ્રયત્નો તથા તે માટે કરવામાં આવેલી કામગીરી.	૨
૭.	SWAYAM કે અન્ય કોઈ MOOCS ના કોઈ અભ્યાસક્રમ માટે શિક્ષકનું નામ નોંધાયેલું છે?	૨
૮.	e- contents, પાઠ્યપુસ્તકો, SCERTS BOARD કે NCERT માટેની શિક્ષકોને લગતી માહિતી પુસ્તિકા વગેરેમાં શિક્ષકનું પ્રદાન.	૨

કુલ ગુણ

૨૦

*****

વિભાગ - બી

નિર્દેશાત્મક અને પ્રયોગાત્મક

ક્રમ	ધારાધોરણો	મહત્તમ ગુણાંકન
૧.	નવા પ્રયોગો (જેવા કે, ICT નો ઉપયોગ, અધ્યયનની આનંદપ્રદ પદ્ધતિ, કે જે શિક્ષકે અમલમાં મુકી હોય અને તેની વિદ્યાર્થીઓ ઉપર અસર, રોજ-બરોજની શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓમાં તેની શિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ, ઓછી કિંમતે તૈયાર થતા શૈક્ષણિક સાધનો બનાવવાની આવડત, નંબર (આંકડાઓ) માપ તથા નવા પ્રયોગોની અસર વગેરે).	૩૦
૨.	વધારાની સહઅભ્યાસીક પ્રવૃત્તિઓનું સંચાલન. (માપન ગણન અને પ્રયોગાત્મક અસર આધારીત.)	૨૫
૩. (a)	સામાજિક ગતિશીલતા માટે શાળા સંગઠન અને બાળકોમાં સામાજિક જાગૃતતા લાવવા માટેના પ્રયત્નો.	૨૫
(b)	રાષ્ટ્રના નિર્માણ તથા રાષ્ટ્રીય એકતા તરફ લોકોને અભિપ્રેત કરવા.	
SUB TOTAL		૮૦
GRAND TOTAL		૧૦૦

*****